

časopis pro současnou hudbu

his VOICE

2 / 2004

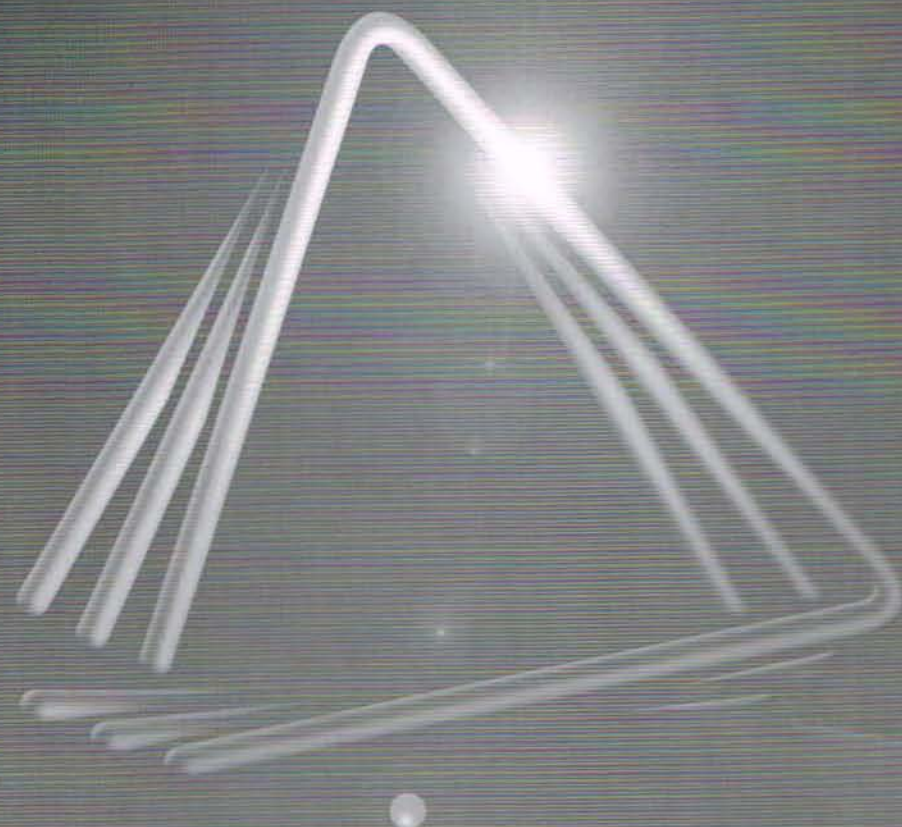

KOLÁŽ, CITÁT, PLAGIÁT

Einstürzende Neubauten, Column One,
Nurse With Wound, Miroslav Pudlák

cena: 49 Kč

www.hisvoice.cz

česká hudba | 2004

nedílná součást evropské kultury

BEDŘICH SMETANA

SMETANŮV KLAVÍR

- putovní klavírní cyklus
v podání českých klavíristů
několika generací

1.3.2004, 19:30, Praha 1
Rudolfinum, Dvořákova síň
Čeští klavíristé hrají Smetanu,
zahajovací koncert cyklu

1.2. - 15.3.2004, Praha 1
Městská knihovna,
Mariánské nám.
Bedřich Smetana, Ikona české
hudby 19. století - výstava

2.3.2004 - 31.12.2005
Praha 1, Muzeum B. Smetany,
Novotného lávka 1
Podoby Bedřicha Smetany
- výstava

24. SMETANOVSKÉ DNY

1.3.2004, 19:00, Plzeň
Komorní divadlo
B. Smetana: Prodaná nevěsta,
aneb pojtí domů ona brečí
- inscenace

4.3.2004, 19:00, Plzeň
sál Peklo, Pobřežní ul.
B. Smetana: Má vlast - koncert

3.3.2004, 19:00, Plzeň
DJKT
B. Smetana: Prodaná nevěsta
- opera

7.3.2004, 19:30, Plzeň
sál Peklo, Pobřežní ul.
Závěrečný galakonzert

OSKAR NEDBAL

28.3.2004, 17:00, Brno
Městské divadlo Brno - foyer
Oskar Nedbal v roce České
hudby 2004 - vernisáž výstavy

28.3.2004, 19:00, Brno
Mahenovo divadlo
Nedbaloviny aneb Pocta Oskaru
Nedbalovi - koncert, premiéra

KAREL KRYL

13.2. - 12.4.2004, Praha 6
Centrální katolická knihovna,
Tháškova 3

Karel Kryl - Svořil Bůh
ratolest - výstava

3.3.2004, 15:00, Praha 1
Národní knihovna,
Klementinum 190
Cesta je prach a štěrka a udusaná
hlína, vernisáž výstavy

6.3.2004, 18:00, Praha 6
Břevnov, Kostel sv. Markéty
Žádušni mše k uctění památky
Karla Kryla

9.3.2004, 19:00, Praha 1
divadlo Inspirace,
Malostranské nám.
Karel Kryl:
Slovíčka - inscenace, premiéra

Program vyhlášený Ministerstvem kultury
ČR na podporu projektů s tématem význam-
ných hudebních výročí roku 2004, s důrazem
na prezentaci České republiky v roce vstupu
do Evropské unie.

Pod záštitou prezidenta České republiky
pana Václava Klause a paní Viviane Reding,
členky Evropské komise zodpovědné za
vzdělávání a kulturu

Patroni: Gabriela Beňačková, Petr Eben,
Sir Charles Mackerras, Jiří Štívín, Josef Suk,
Miloš Štědroň

INFORMAČNĚ-KOORDINAČNÍ CENTRUM

Divadelní ústav, Celetná 17

110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 809 195

Fax: +420 224 811 452

Internet: <http://www.czechmusic.org>

Hlavní partner:

ČESKÁ TELEVIZE

Mediální partneři:

ČESKÝ ROZHLAS

MEZZO

Zlaté stránky
EMEDIATEL

UPC

THE PRAGUE POST

Prager Zeitung

RESPEKT

gancypa

HARMONIE

un
WIKIAT

czech music

TIME IN

CzechTourism

PRAGUE
EVENTS

Partneři:

JCDecaux

Český
sky

místní
kultura

ČESKÁ KLASIKA

ČESKÁ
CENTRA

sat

tenear

AVENIR
ATERIA

2 Ze všech stran
Glosář ze světového tisku [Adam Javůrek]

4 Písně proudícího vzduchu
Einstürzende Neubauten stále nacházejí nové zvuky
[Matěj Kratochvíl]

6 Aký požičaj, taký vráť!
Zvukový vandalizmus 20. storočia
[František Dezorz]

8 Transference...
[Jaroslav Šťastný]

12 Ukradené hlasy
Hudba celého světa je k dispozici...
[Matěj Kratochvíl]

14 Column One
[Lukáš Jiříčka]

17 Mužná Donna Summer
[Hynek Dedecius]

18 Nurse With Wound
Zraněná chuť, šicí stroj a deštník na operačním stole
[Petr Ferenc]

20 Hudba jako předmět autorského práva
[Petr Ostouchov]

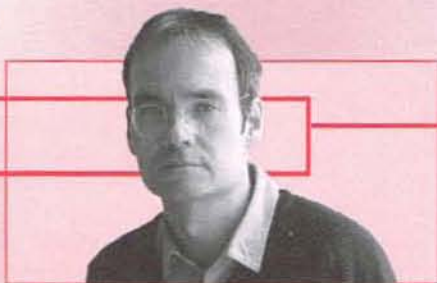

24 Miroslav Pudlák riskuje, že bude trapně
[Tereza Havelková]

26 neČeši
Jirku, Jelínek, Suchy
[Hynek Dedecius]

28 transmediale.04
[Hynek Dedecius]

29 recenze CD

HIS VOICE 2/2004, Časopis pro současnou hudbu, Vydává Hudební informační středisko o.p.s • **Redakce:** Tereza Havelková – havelkova@hisvoice.cz (šéfredaktorka) • Matěj Kratochvíl – kratochvil@hisvoice.cz • Ivo Medek – medek@jamu.cz • Petr Ferenc – ferenc@hisvoice.cz • Adam Javůrek – javurek@hisvoice.cz • Hynek Dedecius – dedecius@hisvoice.cz (redaktoři) • Jan Vávra – vavra@hisvoice.cz (produkce a PR) • **Fotografie v tomto čísle:** Karel Šustr (4, 5 – malé, 24, 25) • archiv • **Grafická úprava:** Daniela Kramerová a Pavel Křivka • **Tisk:** První dobrá s.r.o. • **Adresa redakce:** Besední 3, 118 00 Praha 1, tel.: 257 312 422, fax: 257 317 424, e-mail: redakce@hisvoice.cz, www.hisvoice.cz • **Cena jednoho výtisku:** 49,- Kč • **Předplatně** šesti čísel včetně poštovného: 280,- Kč, studenti a důchodci: 180,- Kč • Časopis lze objednat telefonicky, poštou nebo prostřednictvím našich webových stránek. • **ISSN: 1213-2438** • Časopis vychází s podporou Ministerstva kultury ČR, Nadace Český hudební fond a Hudební nadace OSA.

PRODEJNÍ MÍSTA: PRAHA: Hudební informační středisko, Besední 3, Praha 1 • Divadlo Archa (pokladna), Na poříčí 26, Praha 1 • Roxy, NoD, Dlouhá 33, Praha 1 • Tamizdat Record shop, Jindřišská 5, Praha 1 • Knihkupectví Prospero, Divadelní ústav, Celetná 17, Praha 1 • Knihkupectví Fraktály, Betlémské nám. 5a, Praha 1 • Centrum pro současné umění, Jelení 9, Praha 1 • Knihkupectví Mata - Aurora, Opletalova 8, Praha 1 • Knihkupectví Kosmas, Perlová 3, Praha 1 • Jazzcentrum Agharta, Krakovská 5, Praha 1 • Volvox Globator, Opatovická 26, Praha 1 • Café RYBKA, Opatovická 7, Praha 1 • PJ Music, Dittrichova 11, Praha 2 • Black Point music, Vacínova 5, Praha 8 • BRNO: Knihkupectví Barvič-Novotný, Česká 13, Brno • Indies, Koblížná 2, Brno • Kulturní a informační centrum města Brna, Radnická 12, Brno • OSTRAVA: Knihkupectví Artforum, Puchmajerova 8, Ostrava • PLZEN: HOUDEK - hudební nástroje, Divadelní 1, Plzeň • OLOMOUČ: Knihkupectví Velehrad, Wurmova 6, Olomouc • HRADEC KRÁLOVÉ: VH Gramo, Hájkova 309, Hradec Králové • Antikvariát „Na Rynku“, Malé nám. 129, Hradec Králové • ČESKÉ BUDĚJOVICE: Knihkupectví a antikvariát TYCHE, Česká 7, České Budějovice • PARDUBICE: Kamala, Dům techniky, nám. Republiky 2686, Pardubice • HRANICE: Knihy Honzik, Jiráskova 429, Hranice • LITOMYSL: Muzika KALIBAN, Smetanovo nám. 16, Litomyšl

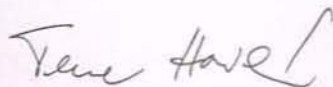
Vážení čtenáři,

Na jedné straně umělecká praxe, která považuje za přirozené pracovat s citáty, výpůjčkami či imitacemi, na druhé straně autorská práva, která podobné počínání více méně znemožňují. Jedni spekulují o smrti autora (tímto slavným výrokem Rolanda Barthesa si autoři v tomto čísle poslouží hned několikrát), jiní přemýšlejí, jak na copyrightu ještě více vydělat. Tlak a protitlak. Takový je výchozí bod tématu tohoto čísla.

Přesto že citáty, výpůjčky a nápodoby nejsou v hudbě nic nového, nelze se zbavit dojmu, že poslední čtvrtina 20. století přeci jen v tomto směru přinesla určitou změnu. Můžeme diskutovat o tom, zda se opravdu proměnila umělecká praxe, nebo zda se jen změnil způsob, jak ji vnímáme. Je však zřejmé, že kategorie nedotknutelného a výsostně originálního „autora“ a autonomního a jedinečného „díla“ byly jednou provždy zpochybněny.

Naším cílem však není nosit dříví do lesa postmoderních debat. Jejich zvuk k uším zákonodárců a právníků velkých vydavatelských firem stejně nedolehne. A vlastně tolik nezajímá ani muzikanty, kteří si tuto „postmoderní“ praxi přirozeně osvojili – stejně, jako je často nezajímají ani autorská práva, která prostě „neřeší“. Šlo nám především o to, podívat se na živou praxi, v jejích konkrétních projevech i širších souvislostech: František Dezorz shrnuje dějiny samplingu, Matěj Kratochvíla zajímají výpůjčky z mimoevropské hudby a Jaroslav Šťastný si nad hudebními „transferecemi“ klade obecnější, filozofující otázky. Za konkrétní příklady slouží Column One, kteří ve svých kompozicích vrství výseky z cizích skladeb, Donna Summer, který si od jiných hudebníků půjčuje nejen hudbu, ale i jméno, a Nurse With Wound, kteří sestavují podivné dadaistické hudební koláže. Hlasem z opačného břehu je pak článek právníka Petra Ostrouchova, ze kterého je mimo jiné zřejmé, jak odlišná a nesouměřitelná jsou východiska umělecké praxe a práva. O tom, že jde o praxi skutečně široce rozšířenou, svědčí i rozhovor, který do tématického bloku vlastně už nepatří – Miroslav Pudlák v něm mluví o tom, jak si zahrává s „šarží“, konvencí a kýčem.

Z ostatních materiálů čísla bych ráda upozornila především na titulní rozhovor s legendami industrialu Einstürzende Neubauten, kteří 12. března vystoupí v pražské Arše. Den předtím, ve čtvrtek 11., se v Alternativní Gallery na Starém městě (Karlova 25) odehraje další přehrávka HIS Voice in Sound. Těšíme se, že vás tam uvidíme.

Tereza Havelková, šéfredaktorka

[Připravuje Adam Javůrek]

Skladby se stále více podobají počítačovým programům s takzvaným otevřeným kódem (volně upravitelným). Hudebník dá svůj výtvar k dispozici a zájemci jej mohou rozebrat na nejdrobnější součástky. Různé díly z různých skladeb použijí jako přísadu do vlastní kompozice, již stejným způsobem nabídnou veřejnosti. Proces tvorby je nekonečný a všem otevřený. Samozřejmě ne všichni umělci si nechají na svá díla sahat, a proto se ti progresivnější potřebují nějak výrazněji odlišit – dát najevo, že neomezují vaši kreativitu a že s jejich hudbou můžete svobodně nakládat. K tomu slouží projekt **Creative Commons** (creativecommons.org). Umělec si na stránkách vybere vhodnou licenci a na svůj web dá odkaz k jednoduchému prohlášení, jež říká: s mou hudbou si dělejte, co chcete, ale a) odkažte na mě, b) nevydělávejte na mě, c) svůj výtvar dejte také k dispozici.

Jedním z umělců, kteří takto zpřístupňují svou hudbu, je ideová souputnice Johna Oswalda a spol. Vicki Bennett, známá spíše pod jménem **People Like Us**. PLU velmi brutálním způsobem mixuje například německou verzi rádiového hitu *Pátá práve teď* odbyla, *Girl from Ipanema*, bavorské hospodské odrhovačky a na to s velmi svěbytným smyslem pro humor nanáší další a další vrstvy obskurních zvuků, ruchů, slavných písní i jejich špatných předělávek. Všechna její hudba je volně ke stažení na stránkách peoplelikeus.org (včetně úžasné session z kultovního pořadu Johna Peela na BBC Radio 1, nebo loňského bilancování *Recyclopaedia Britannica – 10 Years of People Like Us*). Na stránkách rádia WFMU.org si můžete poslechnout její pořad *Do or DIY*, který každou sobotu reprizuje i londýnské rádio *Resonance FM*.

Na principu Creative Commons je postavený internetový label **opsound.org**. „Opsound odpovídá na nynější pozdvižení v hudebním průmyslu tím, že chce vytvořit alternativní strukturu pro hudebníky a umělce manipulující se zvukem, kteří si přejí sdílet a vydávat svou hudbu na základě copyleftu nebo otevřeného kódu,“ píše se v úvodním prohlášení. Náš tip z katalogu Opsoundu: ultra lo-fi elektronika skrytá pod jménem „aa_“. Za vydavatelstvím stojí experimentální politická organizace **Open Copyright Action** (Opcopy.org).

Za zajímavými internetovými vydavatelstvími, které nabízejí svou hudbu zdarma ke stažení, můžete chodit také na adresu archive.org nebo na web magazínu phlow.net, kde vznikla nová sekce *The Netlabel catalogue*. Existuje předsudek, že produkce podobných labelů není zajímavá. Hledání kvality je sice opravdu trochu náročnější, ale dob-

rou hudbu nakonec rozhodně naleznete – jako třeba Stadtgruenlabel.net nebo [autres directions in music](http://autresdirections.inmusic.com) (www.autresdirections.net/inmusic).

Firma Apple představila nový program **GarageBand**, který dává hudebníkům k dispozici sofistikovaný a přitom cenově dostupný software (49 dolarů). Jedná se o další nenápadný posun v amaterizaci hudby – a už má své první výsledky: na serveru MacBand.com si lidé vyměňují vlastní skladby i krátké smyčky. Uprímně řečeno: zatím jsme žádnou zajímavou skladbu nenalezli, ale to vůbec nezpochybňuje potenciál tohoto začínajícího serveru.

Najděte lepší důkaz o amaterizaci médií! Prezidentský kandidát **Howard Dean**, rozvášněn volebním kláním o přízeň voličů Demokratů, ze sebe při projevu vydal těžko popsatelný skřehot. Toho se okamžitě chytili jeho odpůrci i fanoušci a internet byl za chvíli plný nejroztodivnějších remixů: Howard Dean konfrontovaný s technem, Howard Dean v hypno-dubovém hávu i „Howard Dean and his D-Funk All-Stars“. Kolem pětasedesáti spontánních výtvorů si můžete postahovat na bleskurychle založeném serveru „Deanovi šáblo“ (www.deangoesnuts.com). Yeeeeeeaaarrrrrrrhh!

Když jsme u toho stahování... Pokud zatím nejste předplatitelem HIS Voice, vězte, že za roční předplatné obdržíte sampler zdarma. Na ochutnávku můžete zajít na náš web hisvoice.cz, kde si můžete stáhnout skladby od **Michala Rataje**, **Durman/Posejpal** a **Mickey Mouse™**.

„Je to, jako kdyby knižní nakladatelé plakali, že už nemohou prodávat ukázky z knížek. Ti ale pochopili, že se vyplatí dát jednu kapitolu z každé nové knihy na Internet ke stažení zdarma,“ reagoval internetový analytik Martin Kopta na serveru Lupa.cz na to, že **The British Phonographic Industry** opět štkala nad poklesem prodejnosti hudebních singlů. Článek deníku *The Scotsman* dodává, že více na odbyt jdou i vyzvánění do mobilních telefonů... BPI pomalu sbírá odvalu k jedinému možnému řešení: uznat, že prodej singlů paradoxně není vůbec v krizi, pouze odzvonilo jejich hmotné variantě a nahrazuje je placené stahování hudby, nebo nabízení písní zdarma coby lákadla ke koupi alba. Že britští vydavatelé nejsou v takové krizi, jak se neustále říká, dokazuje fakt, že prodej dlouhohrajících kompaktních disků vzrostl o 5,6 procenta.

Co je dobré vědět: „**Stažením MP3 z internetu** (lhotejno, zda z webové stránky, peer-to-peer sítě či z jiného zdroje) dojde k rozmnožení tohoto díla podle § 13 AZ. Avšak na rozdíl od zpřístupnění

